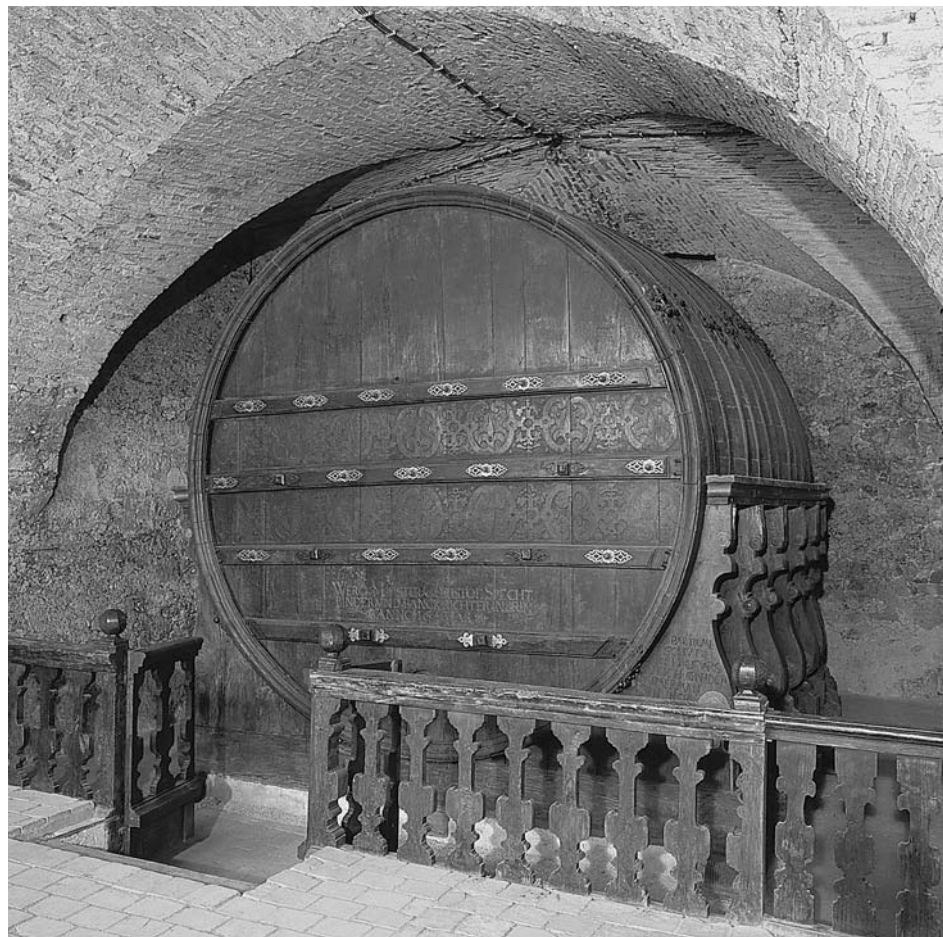

Pavel Pokorný

Obří vinný sud v Mikulově a jeho evropští konkurenti

Konec 16. a začátek 17. století probíhal u nás ve znamení vinařské konjunktury, která vyvolala růst viniční plochy. Šlechta začala budovat velké sklepy jako např. v Mikulově, Valticích, Příměticích. Začaly se vyrábět velké vinné sudy, do kterých bylo jednak ukládáno víno získané jako daň, jednak sloužily k reprezentaci feudálních pánů. V ostatních evropských zemích se tyto tendence objevily již ve 14. století.

Obří sud v zámeckém sklepení mikulovského zámku byl padesát let plněn vínem z vrchnostenských vinic a vínem, kterým podání odváděli své platby (vyroben v roce 1643, objem 101 400 litrů). (foto Petr Macháček)

Stavbu obřího sudu na mikulovském zámku si objednal majitel mikulovského panství kníže Maxmilián z Dietrichsteina (1596–1655), který se snažil hospodářskou situaci města v období třicetileté války zlepšit podporou vinařství a obchodu s vínem. Do sudu nechal ukládat víno vybrané jako daň od poddaných, kteří měli pronajaté jeho vinice.

Naturální daň se odváděla ve formě vína nebo moštu, někdy vlastník vinic požadoval hrozny nebo rmut. V některých obdobích vymáhal majitel odvozy finanční. Daň tvořily dvě části, daň z půdy, tzv. perkrecht, a desátý díl úrody hroznů, tedy desátek. Ten měl u každé vrchnosti jinou hodnotu. Také perkrecht býval různý – na Moravě se obvykle odvádělo jedno vědro (56,6 litru).

Zhotovením mikulovského obřího sudu byl pověřen brněnský bednář Christof Specht, který se ve smlouvě z 29. ledna 1643 zavázal, že sud postaví do vinobraní. Tesařské práce prováděl tesař z Innsbrucku Bartolme Schütz. Zhotovili sud dlouhý 6,21 metru, průměr hlavy činí 4,47 m, průměr přes střed neboli břicho je 5,24 m. Hmotnost kolosu je 26,1 tuny. Sud je stažen 22 ocelovými obručemi, z nichž každá váží údajně 390 kg.

Údaje o době potřebné k postavení sudu se liší. Traduje se 250 dní, lze se také dočíst o 273 dnech i 38 týdnech – což je 228 dní, počítáme-li šestidenní pracovní týden. Se třemi tovaryši postavil bednář gigant přímo ve sklepě. Tesař Schütz pracoval na zakázce 39 týdnů (234 dní). I dnešnímu člověku, který žije v době technických vymožeností, připadá tento počín našich předchůdců jako zážrak. Bednář Specht dostal za svoji práci 1320 zlatých a 59 krejcarů spolu s naturáliemi. Železo na obruče bylo zapláceno zvlášť. Z historických záznamů však není zřejmé, zda uvedená odměna byla pro všechny zúčastněné, nebo zda dostal tesař Schütz zapláceno samostatně.

Mikulovský obří sud byl několik let nepřetržitě plněn desátkovým vínem. Traduje se 50 let, existuje však i údaj hovořící o 30 letech. Jedno je však jisté – jediná neúroda v nepříznivém roce způsobila, že sud zůstal nenaplněný a rozeschnul se. Jeho oprava se nepovedla, takže sud se přestal využívat jako obří nádoba a zůstal zachován jako kuriozita.

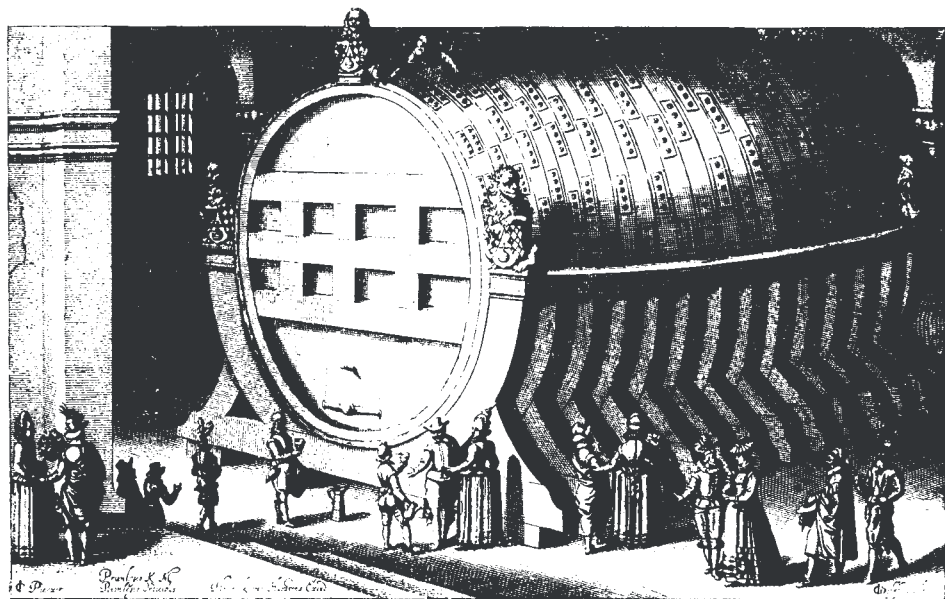
Okamžitě po dokončení výroby sudu se objevily první odhady o velikosti jeho objemu. V roce 1669 byl zveřejněn údaj 1700 věder (kolem 96 200 litrů). Jiný odhad – 2 000 věder (113 200 litrů) přetrval až do konce 19. století. Donedávna jsme považovali za nejspřávnější odhad z roku 1886, uvádějící 1786 věder a 9 mázů, což má být v přepočtu 1010 hektolitřů a 81 litr. Chceme-li však převést tyto staré objemové míry na míry současné, dojdeme k podivnému závěru. Abychom totiž dospěli k uváděnému litrovému objemu, musíme k přepočtu použít vědro moravské a máz český. Prozatím se nám nepodařilo zjistit, jestli se v jedné provenienci používaly současně objemové míry české i moravské.

1 786 věder v přepočtu na litry (1 vědro moravské = 56,589 litru) činí101 067,95 litru
 9 mázů českých v přepočtu na litry (1 máz český = 1,415 litru) činí12,73 litru
 celkem.....101 080,68 litru

V roce 2000 byla čísla odhadů jednou provždy nahrazena objektivním údajem – objem sudu byl změřen a činí 101 400 litrů. Ať už se k původnímu odhadu objemu dospělo jakýmkoliv způsobem a přepočtem, liší se posledně jmenovaný údaj od změřeného pouze minimálně, jen o 0,3 %.

V literatuře jsou zmínky o dalších velkých sudech z moravských vinných sklepů. Je to např. sud obr z roku 1647 (dle jiného údaje z roku 1747) ze Strážnice, který měl mít objem 1700 věder, což je něco přes 96 000 litrů. Také v Křížovém sklepě ve Valticích byl od poloviny 18. století velký sud – údajně o objemu 22 000 litrů. Metoděj Zemek se zmiňuje o Křížovém sklepě v Příměticích, patřícím jezuitskému řádu, v němž měl být v roce 1740 postaven obří sud o objemu 20 000 věder. Jedná se však zřejmě o omyl a tento údaj, v přepočtu více než 1 100 000 litrů, uvádí určitě celkovou kapacitu sklepa. Dieter Coburger se zmiňuje o zázračném sudu z města Müglitz v olomouckém biskupství, což by mohla být Mohelnice u Šumperka. Sud o obsahu 185 000 litrů měl být vyroben v roce 1690. Pokud by to byla pravda, byl by větší než sud mikulovský.

Srovnání velikosti mikulovského sudu s dalšími obřími sudy v Evropě je častou otázkou návštěvníků muzea i odborné veřejnosti. Informace o velkých sudech zpracoval německý autor dr. phil. Dieter Coburger ve své publikaci *Das Riesenweinfäß an der Bode*, která vyšla v německém Halberstadtu v roce 1999. Tento badatel prostudoval rozsáhlé archivní

První ze čtveřice obřích sudů postavených v Heidelbergu, zničen za třicetileté války (vyroben v roce 1591, objem 120–130 000 litrů)

prameny a prověřil existenci velkých sudů především v Německu, uvádí však údaje i o velkých sudech z ostatních států Evropy. Díky jeho sdělení můžeme zjistit, jaké postavení má náš sud mezi svými evropskými konkurenty.

Nejprve tedy pár údajů o velkých německých sudech. Německé obří sudy vznikaly v 15. a 16. století, v době, kterou historikové nazvali „píjáckým stoletím německých dějin“. Neví se, kdy byl postaven první z nich, ale je dochována zmínka o vinném sudu ve Štrasburku z roku 1472 (v té době patřilo město Německu). Bohužel se však neví, jak byl velký.

Nejstarším dochovaným exemplářem je sud v Tübingenu z roku 1546 o objemu 84 065 litrů. Nechal ho zhotovit vévoda Ulrich von Württemberg, který jej nazýval „velkou knihou“. Sud byl naplněn pouze dvakrát. Od roku 1991 je pro veřejnost nepřístupný, protože v klenbách sklepa nocuje kolonie chráněných netopýrů.

Dalším z řady gigantů je gröningský sud, který měl být největším sudem v Německu a „prvním velkým pomníkem falcké žízni po víně“. Jeho stavbu objednal vévoda Heinrich Julius, biskup z Halberstadtu, zřejmě muž velkých ambicí – dal např. také zhotovit varhany, které měly údajně nejsilnější zvuk v Německu. Sud vyrobil bednářský mistr Michael Werner z Landau. Práce na jeho výrobě trvala čtyři roky a skončila roku 1598. Sud váží 36 tun. Podle wormské míry má obsah 161 125,425 litrů a tento údaj považuje D. Coburger za nejpravděpodobnější. Pokud by se při přepočtu dobového údaje na litry braly v úvahu ještě jiné míry jako např. drážďanský, saský či pruský máz, kolísal by objem od 132 000 do 146 500 litrů. Sud byl prý kdysi plněn rýnským vínem, což není však dostatečně prokázáno. Sud se stal spolu s varhanami velkou dobovou atrakcí, zhlédl jej prý i ruský car Petr I. V současné době stojí v Halberstadtu, kam byl přemístěn v roce 1782.

Německý Heidelberg a pevnost Königstein si zaslouží zvláštní pozornost. V obou lokalitách existovalo hned několik sudů-obrů. V Heidelbergu to byly čtyři sudy. První byl postaven v nově vybudovaném zámku v letech 1589–1591. Nechal ho vyrobit falcký hrabě Johann Casimir a stavěl ho Michael Werner z Landau, tentýž bednářský mistr, který postavil sud gröningský. Různé zdroje uvádějí objem sudu mezi 120 000 až 130 000 litry. Byl prý tak velký, jako „žádný jiný na světě“. V průběhu třicetileté války vojáci bohužel sud při obsazování zámku v roce 1633 zničili – posloužil jim jako palivo na oheň při opékání volů.

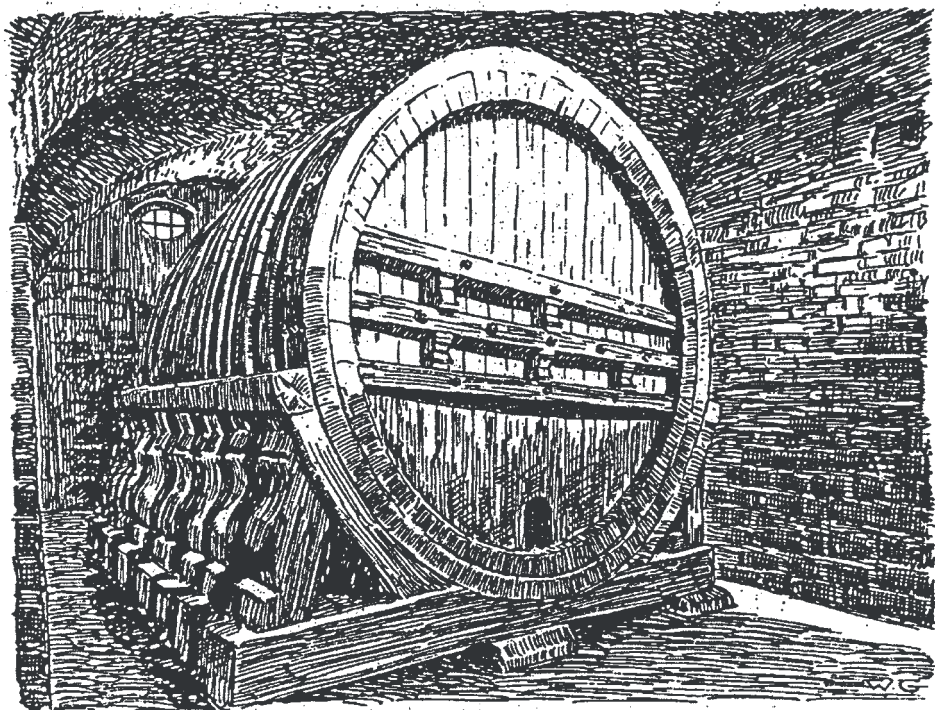
V roce 1610 dal Friedrich V. postavit další sud – menší, zato však bohatě zdobený. Jeho obsah je kolem 45 000 litrů a je k vidění dodnes. Třetí sud, jehož stavbu objednal falcký kurfiřt Karl Ludwig, doplnil zámecký sklep v roce 1664. Jeho objem 195 000 litrů se prý „vymykal lidskému chápání“. Na vrcholu tohoto sudu byla zřízena plošina s altánkem, kde mohlo tančit šest párů. Sud zůstal 40 roků prázdný a rozeschnul se. Nyní již neexistuje.

Kurfiřt Karl Theodor chtěl ve všech směrech překonat svého předchůdce, a nechal proto v letech 1750–1751 postavit čtvrtý a největší heidelberský sud – kolos opravdu úctyhodného objemu. Ten pojmul 221 727 litrů, a byl tedy o více než 26 000 litrů větší než sud předešlý. Na vrchu měl také ochoz se zábradlím a zdobila ho socha trpaslíka Clementela, který kdysi zastával funkci hlídače sudu. Dokázal prý denně vypít až 20 lahví vína a zemřel, když se napil vody. Poprvé byl sud naplněn v roce 1752 a pak až do roku 1769 už jen třikrát. Také tento sud se dochoval a je to prý nejkrásnější německý obří sud.

V pevnosti Königstein byly postupně vyrobeny tři obří sudy. První z nich byl stavěn v letech 1623–1624 za kurfiřta Johanna Georga I. a vešlo se do něj 118 500 litrů vína. Vyřáběl ho bednář Mikuláš Wolff z českého Chomutova. Po svém dokončení byl zkusmo naplněn vodou a teprve v roce 1633 do něho nalili víno, vyrobené z hroznů z Labského údolí. V roce 1654 byl opraven a znovu naplněn. Do současnosti se nedochoval.

Druhý sud byl stavěn v letech 1678–1680, zadavatel jeho výroby kurfiřt Johann Georg II. se však naplnění sudu nedočkal. Do sudu o objemu 223 500 litrů se vešla skoro pětina veškeré německé úrody. V roce 1699 byl opraven, roku 1723 zbourán.

Výrobu třetího sudu objednal saský kurfiřt August I., zvaný Silný. Stavbu řídil architekt Daniel Pöppelmann, který přestavoval také drážďanskou obrazárnu Zwinger. Sud postavil do rozsáhlého sklepení vysekaného ve skalách, kde mohl pohodlně projet koňský povoz. Sud měl bohatě vyřezávané dno a nesl taneční pódium, na němž mohlo tančit současně 30 párů. Také jeho objem byl mimořádný – 249 847 litrů. V roce 1725 byl sud slavnostně

Gröningenský sud, později přemístěný do Halberstadtu, kde je k dodnes obdivován (vyroben v roce 1598, objem 161 125 litrů).

vysvěcen. Původní záměr naplnit ho rýnským vínem předešlého ročníku se neuskutečnil z obavy, aby dokvášející víno sud nezničilo. Nakonec do něj nalili víno míšeňských pěstitelů. Po skončení sedmileté války nebylo dost prostředků na zachování sudu, začal hnit a v roce 1819 byl proto rozebrán.

Velké sudy v Německu, které kdy byly vyrobeny, seřazené podle velikosti:

(Pozn.: Tučně jsou výtiskeny sudy, které se dochovaly do současnosti.)

Místo	Objem v litrech	Rok vzniku
1. Bad Dürkheim	1 700 000	1934
2. pevnost Königstein	249 847	1725
3. pevnost Königstein	223 500	1680
4. Heidelberg	221 727	1751
5. Heidelberg	195 000	1664
6. Halberstadt	161 125	1598
7. Heidelberg	120 0000–130 000	1591
8. Eltville	120 000	1887
9. Freyburg an der Unstrut	120 000	1896
10. pevnost Königstein	118 500	1624
11. Míšeň	100 000	1888
12. Ludwigsburg	90 000	1721
13. Tübingen	84 065	1546
14. hrad Trausnitz bei Landshut	83 000	1554
15. Kastanienburg	80 000	16. stol.
16. Eberbach	cca 70 000	1500
17. Ludwigsburg	cca 70 000	kolem roku 1550
18. Pfedelbach	64 680	1755
19. klášter Salem u Konstanz	60 000	začátek 17. stol.
20. Würzburg	50 190	1784
21. Meersburg	cca 50 000	před rokem 1816
22. Meersburg	cca 50 000	1816
23. Hattenheim	50 000	1877
24. Heidelberg	45 000	1610
25. Stuttgart	33 600	?
26.–29. Brémy	čtyři, největší cca 25 000	17. stol.
30. Speyer	cca 25 000	před rokem 1689
31. Kitzingen	22 960	?
32. Würzburg	21 974	1784
33. Öhringen	21 000	1702
34. Wützburg	20 985	1784
35. Arnstadt	20 000	1901
36. Merseburg	10 923	1727
37. Riquewihr	8 800	1715
38. Kestenburg (Maxburg)	8 000	začátek 16. stol.
39. Míšeň	nedochoval se údaj	1502
40. Stralsund	?	1609
41. Lübeck	?	1800
42. Würzburg	2 768	1684

Za velký sud se neoficiálně považuje exemplář s objemem větším než 10 000 litrů, objem obřích sudů přesahuje 100 000 litrů. Doktor Coburger vypátral zmínky o více než 120 velkých evropských sudech (Švýcarsko – minimálně 60, Německo – minimálně 36, Ukrajina – více, Španělsko – více, Francie – 8, Rakousko – 6, Česko – 2 [existují údaje o dalších 2–3], Itálie – více, Maďarsko – 1, Řecko – 1). Z nich celkem 20 patří do kategorie sudů obřích (Německo – 11, Francie – 4, Morava – 2, Španělsko – 2, Maďarsko – 1).

Současnou existenci většiny uvedených sudů dr. Coburger ověřil a zjistil, že se jich do dnes dochovalo kolem 25 velkých (Německo – 11, Španělsko – několik, Itálie – několik, Francie – 2, Česko, Maďarsko, Rakousko a Řecko po jednom). Z nich sudů-obrů je celkem 9, resp. 8, poněvadž v obřím sudu v německém městě Bad Dürkheim víno nikdy nebylo.

Velké sudy v Německu, které kdy byly vyrobeny, seřazené podle roku vzniku:

(Pozn.: Tučně jsou vtištěny sudy, které se dochovaly do současnosti.)

Rok vzniku	Místo	Poznámka	Objem v litrech
1. 1500	Eberbach	neexistuje	cca 70 000
2. 1502	Míšeň	zničen	údaje se nedochovaly
4. před r. 1525	Kestenburg (Maxburg)	rozbit	8 000
5. 1546	Tübingen	Jeden z nejstarších sudů v Evropě, který ještě existuje.	84 065
6. kolem r. 1550	Ludwigsburg	neexistuje	kolem 70 000
7. 1554	hrad Trausnitz bei Landshut	neexistuje	83 000
8. 1591	Heidelberg	zničen	120 0000 – 130 000
9. 1598	Halberstadt (původně Gröningen)	dochován	161 125
10. 16. stol.	Kastanienburg	neexistuje	80 000
11. 1609	Stralsund	zachováno pouze dno	?
12. zač. 17. stol.	klášter Salem u Konstanze		60 000
13. 1610	Heidelberg	dochován	45 000
14. 1624	pevnost Königstein	neexistuje	118 500
15. 1664	Heidelberg	neexistuje	195 000
16. 1680	pevnost Königstein	zbourán v r. 1723	223 500
17. 1684	Würzburg	Tzv. švédský sud již neexistuje, existuje však prý víno z roku 1540, které do něj bylo kdysi přelito a zrálo v něm.	2 768
18. před r. 1689	Speyer	zničen	kolem 25 000
19.–22. 17. stol.	Brémy	čtyři sudy, již neexistují	největší kolem 25 000
23. 1702	Öhringen	neexistuje	21 000
24. 1715	Riquewihr	Mohl by to být nejstarší sud na světě, který se stále používá.	8 800
25. 1721	Ludwigsburg	dochován	90 000
26. 1725	Königstein	V roce 1819 byl rozebrán. Byl to asi největší historický sud, který byl naplněn vínem.	249 847
27. 1727	Merseburg	neexistuje	10 923
28. 1751	Heidelberg	dochován	221 727
29. 1755	Pfedelbach	naposled naplněn v roce 1822	64 680
30. 1784	Würzburg	úřední sud, naposled naplněn vínem na konci 19. stol., již neexistuje	50 190
31. 1784	Würzburg	úřední sud, naposled naplněn vínem na konci 19. stol., již neexistuje	21 974
32. 1784	Würzburg	úřední sud, naposled naplněn vínem na konci 19. stol., již neexistuje	20 985
33. 1800	Lübeck		?
34. před r. 1816	Meersburg	zničen	cca 50 000
35. 1816	Meersburg	dochován na soklu původního sudu	cca 50 000
36. 1877	Hattenheim	naplněn ještě v roce 1928, neexistuje	50 000
37. 1887	Eltville	rozebrán na konci šedesátých let 20. století	120 000
38. 1888	Míšeň	Ještě dnes je používán ke zrání vína.	100 000
39. 1896	Freyburg an der Unstrut	Do roku 1935 byl používán k přípravě cuvée.	120 000
40. 1901	Arnstadt	plněn do roku 1984, již neexistuje	20 000
41. 1934	Bad Dürkheim	Stavba trvala 30 let, vínem nebyl nikdy naplněn – uvnitř je vinárna. Jedná se o největší sud v Německu.	1 700 000
42. ?	Kitzingen	jeden z nejstarších sklepů v Německu	22 960
43. ?	Stuttgart	neexistuje	33 600

V Německu se dochovalo celkem 11 velkých sudů:

Pořadí podle velikosti	Pořadí podle stáří	Místo	Objem v litrech	Rok vzniku
1.	5.	Heidelberg	221 727	1751
2.	2.	Halberstadt	161 125	1598
3.	9.	Freyburg	120 000	1896
4.	8.	Míšeň	100 000	1888
5.	4.	Ludwigsburg	90 000	1721
6.	1.	Tübingen	84 065	1546
7.	6.	Pfedelbach	64 680	1755
8.	7.	Meersburg	50 000	1816
9.	3.	Heidelberg	45 000	1610
10.	11.	Kitzingen	22 960	?
11.	10.	Arnstadt	20 000	1901

Velké sudy v ostatních zemích Evropy:

(Pozn.: Tučně jsou výtiskeny sudy, které se dochovaly do současnosti.)

Země a místo	Objem v litrech	Rok vzniku	Poznámka
Francie – Thuir	1 000 200	1949	Největší sud na světě, který je stále ještě používán. Už v roce 1935 začali hledat vhodné dřevo k jeho zhotovení.
Francie – Nancy	433 500	před rokem 1900	Největší sud, jaký byl postaven do konce 19. století – 9,5 metru dlouhý, 10 metrů v průměru. Určen pro Světovou výstavu v Paříži. Shořel.
Francie – Thuir	420 500	před rokem 1934	
Francie – Eperney (původně Nancy)	160 000	1889	Na Světovou výstavu do Paříže ho dotáhlo 24 volů. Část hradeb musela být kvůli tomu zbořena. Dochován do současnosti.
Francie – Remeš	75 000	1903	Byl postaven pro světovou výstavu v americkém St. Louis. Vyroben ze 14 druhů dřeva.
Francie – Štrasburk	20 900	?	Jeho současná existence nezjištěna.
Francie – Štrasburk	26 700	1881	Jeho současná existence nezjištěna.
Francie – Štrasburk (v té době patřilo město Německu)	?	1472	Nejstarší známý sud v Evropě, již neexistuje.
Itálie – Kaltern	60 000	kolem roku 1880	Dochován do současnosti.
Itálie – Loretto	?	?	Několik sudů, jejich současná existence nezjištěna.
Itálie – Padova	?	?	Několik sudů, jejich současná existence nezjištěna.
Morava – Müglitz (Mohelnice)	185 000	1690	Dosud nenalezena další zmínka o něm.
Morava – Mikulov	101 400	1643	
Morava – Strážnice	96 000	1647	Jejich současná existence nezjištěna.
Morava – Valčice	22 000	polovina 18. stol.	Jejich současná existence nezjištěna.
Rakousko – Vídeň	70 000	před rokem 1873	Po druhé světové válce rozebrán.
Rakousko – Eisenstadt	62 248	?	
Rakousko – Klosterneuburg	56 533	1704	Tzv. Leopoldův sud. Vlastní objem sudu činil 999 věder a 1 vědro v malém soudku při pevněném k zátce, tedy celkem 1000 věder. Existuje dodnes.
Rakousko – Donnerskirchen	?	před rokem 1585	Uložena zde sklizeň výběru z ciběb z roku 1526.
Rakousko – hrad Forchtenstein	?	1585	Výběr z ciběb z roku 1526 přelit do tohoto sudu.
Rakousko – hrad Forchtenstein	?	1687	Výběr z ciběb z roku 1526 znovu přelit, tentokrát do tohoto sudu.
Řecko – klášter Vaarlam	cca 13 000	16. stol.	Původně nádrž na vodu. Jeden z nejstarších sudů v Evropě, který dosud existuje.
Švýcarsko – Curych	45 000–50 000	1745	Dochovalo se jen torzo.
Švýcarsko – Bern	kolem 43 000	po roce 1718	Celkem 54 desátkových sudů, z nichž největší byl tento.
Švýcarsko – Bern	37 968	po roce 1718	Celkem 54 desátkových sudů, z nichž druhý největší byl tento. (V roce 1798 obsadili Bern Francouzi a vínem z těchto sudů se údajně šest z nich upilo k smrti.)
Švýcarsko – Bern	kolem 35 000	po roce 1718	Celkem 54 desátkových sudů, z nichž třetí největší byl tento.
Švýcarsko – Nyon	33 500	1896	Jeho současná existence nezjištěna.
Švýcarsko – Epesses	30 000	1896	Jeho současná existence nezjištěna.
Švýcarsko – Curych	?	1700	Dochovalo se pouze dno.
Švýcarsko – Curych	?	1756	
Španělsko – Villafranca del Penedes	500 000	před rokem 1904	V roce 1904 se konala uvnitř sudu slavnostní večeře pro důležitě osobnosti. V roce 1939 zničen.
Španělsko – Villafranca del Penedes	140 000	po roce 1939	Vyroben ze zbytků původního sudu, dosud existuje.
Španělsko – Sant Saturní d'Atnoia	kolem 50 000	?	Nejdější sklepní klenby na světě – přes 25 km dlouhé.
Maďarsko – Budafok	102 000	1974	Stále je používán k přípravě cuvée.
Ukrajina – Jalta	od 3000 do 20 000	?	Několik sudů, v nichž dříve připravovali sovětskoje šampanskoje, nyní krymskoje šampanskoje.

Ještě v kostce několik „nej“:

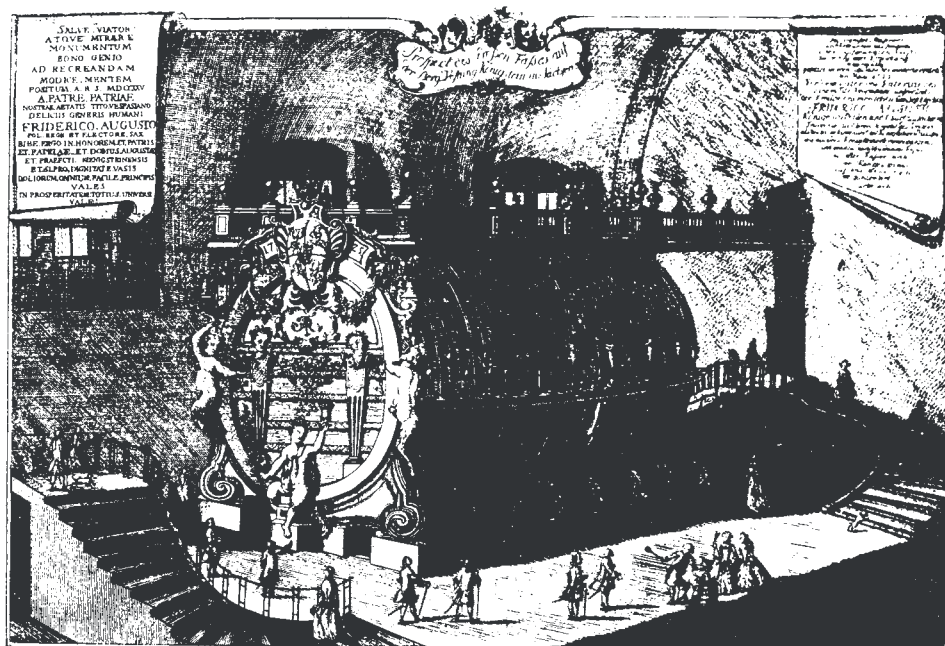
Největší dřevěný sud

- Největší světový historický obří sud, který byl prokazatelně naplněn vínem, měli v pevnosti Königstein. Pocházel z roku 1725 a pojmul 249 847 litrů vína.
- Největší obří sud na světě, který je dosud používán, existuje v Thuir ve Francii. Jeho stavbu dokončili v roce 1949 a má opravdu impozantní obsah – 1 000 200 litrů.
- Největší sud na světě, který byl postaven do konce 19. století, pocházel z Nancy ve Francii a byl určen pro Světovou výstavu v Paříži roku 1900. Byl 9,5 metru dlouhý, měl 10 metrů v průměru a také jeho obsah byl úctyhodný – 433 500 litrů. Do dnešních dnů se bohužel nezachoval – shořel.
- Největší sud všech dob na světě se nachází v Eltham v Austrálii, tzv. Eltham Barrel. Je vysoký 26 metrů a jeho obsah je přes 8 000 000 litrů, rok výroby není potvrzen. Vínem nebyl nikdy naplněn, slouží jako restaurace se 420 místy.

Nejstarší dřevěný sud

- Nejstarší sud v Evropě, o kterém se dochovala zpráva, je sud z roku 1472 z francouzského Štrasburku. Jeho obsah však není znám.
- Nejstarší sud, který dosud existuje, mají v řeckém klášteře Vaarlam. Pochází ze 16. století a původně sloužil jako nádrž na vodu. Tři století se potom používal na víno. Jeho obsah je 13 000 litrů.
- Nejstarší sud na světě, který se dosud používá, stojí v Riquewihru v Německu. Vyroben byl v roce 1715 a vejde se do něho 8 800 litrů vína.

Údajně nejmenší sud na světě mají v uměleckoprůmyslovém muzeu v Berlíně. Pochází z roku 1610, dlouhý je 3,6 cm a má průměr 1,6 cm. Na víno nebyl používán, objem nebyl určen.

Königsteinský sud vskutku obřích rozměrů se nepodařilo zachovat (vyroben v roce 1725, objem 249 847 litrů).

Srovnání mikulovského obřího sudu s evropskou konkurencí

V úvahu jsou brány pouze exempláře, které se dochovaly dodnes, a pouze sudy, v nichž bylo víno. Srovnání vychází z údajů, které shromáždil D. Coburger.

Obří vinné sudy v Evropě, které dosud existují – podle velikosti:

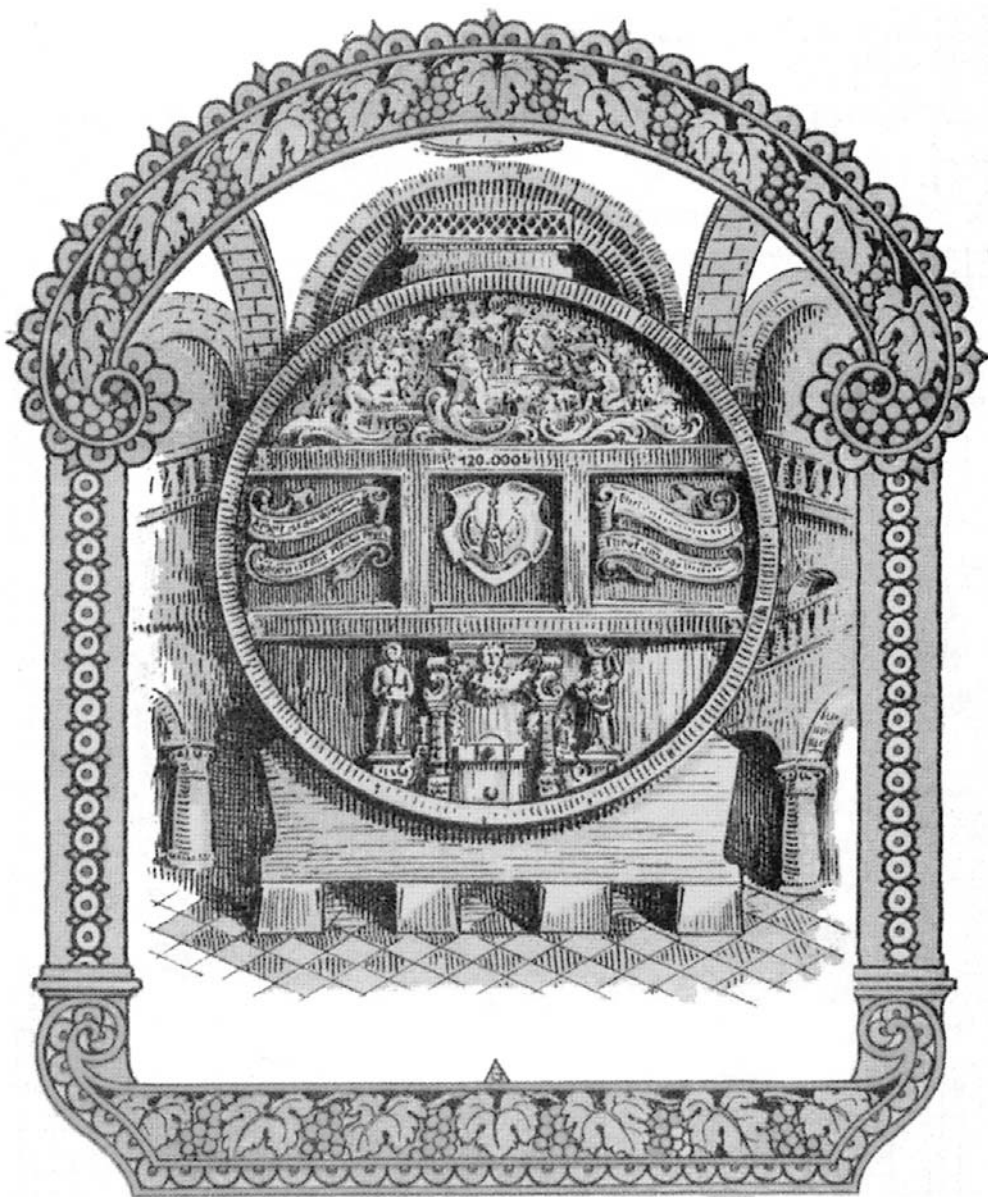
Místo	Objem v litrech	Rok vzniku
1. Thuir (Francie)	1 000 200	1949
2. Heidelberg (Německo)	221 727	1751
3. Halberstadt (Německo)	161 125	1598
4. Eperney (Francie)	160 000	1889
5. Villafranca del Penedes (Španělsko)	cca 140 000	po roce 1939
6. Freyburg an der Unstrut (Německo)	120 000	1896
7. Budafok (Maďarsko)	102 000	1974
8. Mikulov (Česko)	101 400	1643

Obří a velké vinné sudy v Evropě, které dosud existují – podle stáří:

Místo	Rok vzniku	Objem v litrech
1. Tübingen (Německo)	1546	84 065
2. Halberstadt (Německo)	1598	161 125
3. Vaarlam (Recko)	16. století	13 000
4. Heidelberg (Německo)	1610	45 000
5. Mikulov (Česko)	1643	101 400
6. Klosterneuburg (Rakousko)	1704	56 533
7. Ludwigsburg (Německo)	1721	90 000
8. Heidelberg (Německo)	1751	221 727

Ze čtyřech gigantů postavených v Heidelbergu byl tento největší. Dodnes je nejkrásnějším německým obřím sudem (vyroben v roce 1751, objem 221 727 litrů).

Obří sud postavený ve Freyburgu byl až do roku 1935 používán k přípravě cuvée (vyroben v roce 1896, objem 120 000 litrů).

- Podle velikosti je mikulovský obří sud na 8. místě v Evropě. Vezme-li se však v úvahu současně také jeho věk, přesune se na místo druhé. Všechny ostatní sudy jsou výrazně mladší. Před mikulovským sudem je pouze sud z Halberstadtu, který je o víc než polovinu větší a o 45 let starší. Dieter Coburger však zpochybňuje skutečnost, že by tento sud byl někdy naplněn vínem. Pokud by tato pochybnost byla oprávněná, byl by mikulovský sud ve své věkové kategorii evropskou jedničkou. Neznámější konkurent našeho sudu – sud v Heidelbergu – je sice dvakrát větší, ale je mladší o 108 roků.

- Podle stáří by mikulovský sud obsadil 5. místo, ale vezme-li se současně v úvahu jeho velikost, opět se v žebříčku posune dopředu a také na druhé místo. Před ním zůstává znovu sud z Halberstadtu, ostatní sudy jsou menší. Pokud by v halberstadtském sudu opravdu nikdy nebylo víno, zvítězil by náš sud i v této kategorii. Jeho konkurent – sud v Heidelbergu – by byl navíc ještě předstižen sudem z rakouského Klosterneuburgu a z německého Ludwigsburgu.

Ať už drží mikulovský obří sud evropské prvenství nebo ne, nelze mu upřít jeho mimořádný význam. Je ukázkou vrcholného řemeslného mistrovství našich předchůdců před neuvěřitelnými 361 roky. Jejich výrobky byly nejen plně funkční i při své zcela mimořádné velikosti, jako v případě našeho sudu, ale byly také originálně zdobené. I v dnešní době by bylo velmi obtížné postavit podobný gigant, pokud by se to vůbec podařilo. Právě proto je „mikulovský obr“ nejnavštěvovanějším a nejobdivovanějším exponátem Regionálního muzea a má své pevné místo jak mezi evropskými obřími sudy, tak mezi kulturními památkami vůbec.

Literární prameny:

Coburger, Dieter: Das Riesenweinflaß an der Bode, Halberstadt. 1999.

Zemek, Metoděj: Největší sud ve střední Evropě? Jižní Morava, roč. 24, svazek 27. 1988.